

MERHABA

Barış sürecine dair belli tartışmaların yürütülmeye çalışıldığı bir dönemden geçiyoruz. Demokratikleşme yönünde çok ciddi adımların atıldığı bu dönemde, öncelikli olarak silahların susması ve onurlu bir barış talebinin dillendirilmesi gerekiyor.

Silahların susması savaş politikalarından uzaklaşılmasının ön koşulu ancak tek başına yeterli değil. Savaşın gündelik hayatta yarattığı ve yaratmakta olduğu tahribatın, mağduriyetlerin giderilmesi gerekiyor. Oysa, Diyarbakır Lice ilçesinde hayvanlarını otlatırken meydana gelen bir patlama sonucu, 12 yaşındaki Ceylan Önkol'un bedeninin paramparça hale gelmesi, savaşın hâlâ hayatımızın bir parçası olduğunu gösteriyor. Ceylan'ın ölüm nedeninin açığa kavuşturulmaması ve ölümünün değersizleştirilmesi ise savaş mağduriyetlerinin giderilmesine dair politikardan ne kadar uzak olduğumuzun kanıtlarından biri. Yine benzer bir durum, Kürt çocuklarına yönelik ayrımcı politikalarda kendisini gösteriyor. Eylemlerde polise taş attıkları gerekçesiyle Terörle Mücadele Yasası kapsamında ağır ceza mahkemelerinde yargılanan çocuklar hakkında yirmi ila otuz yıla kadar hapis cezası isteniyor. Bugün onurlu bir barıştan bahsedebilmek, demokratik ve adil bir Türkiye umudu taşıyabilmek için öncelikle tutuklulukları devam eden çocukların bir an evvel serbest bırakılması, Ceylan ve daha birçok çocuktan hayatta oldukları süre içinde esirgenen saygının ve hizmetin en azından ölümlerinin ardından gösterilmesi gerekmez mi?

İçinden geçtiğimiz dönem, tüm gelgitlerine ve çelişkilerine rağmen, aynı zamanda umut da barındıran bir dönem. Bu nedenle, tüm toplumsal kesimlerin barışa ve adalete dair taleplerini yüksek sesle dile getirmeleri ve sürece dahil olmaları önemli bir yerde duruyor. Kadınlar, savaş ve militarizmin cinsiyetlendirilmiş bir süreç olduğunu, kadın ve erkeklerin bu süreci farklı şekillerde deneyimlediklerini, kadınların barış sürecini şekillendiren öznelerden biri olmalarının barış koşullarını olumlu anlamda farklılaştıracağını hemen her fırsatta çeşitli bağlamlarda dillendirdiler. Bu noktada, son dönemde "Söyleyecek Sözümüz, Çözümü Geliştirecek Gücümüz Var" şiarıyla Diyarbakır ve Ankara'da düzenlenen kadın buluşmalarının ardından, Hakkari'nin Berçelan Yaylası'nda gerçekleştirilen "Sıfır Noktasında Barış Nöbeti" eyleminde, Taksim meydanında eşzamanlı olarak tutulan barış nöbetinde ve ardından Maçka Parkı'nda gerçekleştirilen barış şenliğinde kadınların barış taleplerini dile getirmeleri oldukça önemliydi. Kadınların taleplerinin kamusallaşması ve barış çağrısının çok daha güçlü bir şekilde dillendirilmesi hedefiyle gerçekleştirilen bu eylemler aracılığıyla, toplumsal barış ve adaletin

tesis edilmesinin aktif öznelerinden birisinin de kadınlar olması gerektiği bir kez daha dile getirildi.

Kadınların barış sürecinin aktif öznelerinden biri olması gerektiğinden bahsederken, kadınların kadınlık deneyimleri nedeniyle erkeklerden farklı olarak ve genelde çok daha yakıcı yaşadıkları anadil, zorunlu göç, namus adına işlenen suçlar, yoksulluk ve taciz gibi farklı sorunlardan bahsedebiliriz. Biz de dergimizin bu sayısında bu başlıklardan biri olan anadil konusunu çeşitli yönleriyle ele almaya çalıştık. Kürt kadınlarının dilsizleştirilmeleri ve uygarlaşma ve toplumsal cinsiyet eşitliği adına üzerlerinde uygulanan milli eğitim politikaları, anadil sorununun aynı zamanda bir kadın sorunu da olduğunu gözler önüne seriyor. Galatasaray Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölüm Başkanı Füsun Üstel ile yaptığımız söyleşide demokratik açılım tartışmaları ve anadil sorunu, dünyada çokdilli eğitim konusunda geliştirilen yöntem ve politikalar ve Türkiye'deki farklı dillerin tanınmasının ve kullanımı önündeki engellerin kaldırılmasının toplumsal anlamda karşılığı üzerine konuştuk. İstanbul Kürt Enstitüsü'nde Kürtçe eğitimliği yapan ve aynı zamanda Bilgi Üniversitesi'nde seçmeli Kürtçe dil dersi veren Ronay Önen ile de Kürtçe dil eğitimi, anadilde eğitim, resmi dil politikasının kadınların yaşantısına etkileri ve toplumsal barışın inşasında “öteki”nin dilini öğrenmenin nasıl bir anlam ifade ettiği üzerine konuştuk. Ronay Önen, Kürtçe dil eğitimi vermenin okuma-yazma eğitimi vermekten öte, bir halkın kendi diliyle barışması gibi toplumsal bir gerçekliğe de hizmet ettiğini kendi deneyimlerinden yola çıkarak aktarıyor. Bu iki söyleşide de vurgulandığı üzere kadınların güçlenmesi, çokdilli kamusal alanların oluşturulmasından geçiyor. Çokdilli bir kamusal alan ise anadilleri Türkçeden farklı olan kadınlar için bir özgürlük alanı açmakla sınırlı kalmayacak, bu coğrafyanın tüm halkları için demokratik ve barışçıl bir sürecin önemli bir adımı olacaktır.

Handan Çağlayan ise “Çözüm Sürecine Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Bakmak” başlıklı yazısında, Kürt sorununun çözümünün ve barışın inşa edilme sürecinin toplumsal cinsiyet analiziyle beraber yürütülmesi gerektiğini belirtiyor ve bu süreçte kadınların aktif özneler olması gerektiğini vurguluyor. Handan Çağlayan, 1990'lı yılların sonlarından bu yana yaklaşık on yıldır yoğun bir şekilde bir araya gelmenin koşullarını yaratan kadınların, bu buluşmalardan edindikleri önemli bir deneyim birikimi olduğunun altını çiziyor ve bu deneyimin sürecin çözümünde ön açıcı olacağını belirtiyor. Karın Karakaşlı ise “Açıl Susam Açıl” yazısıyla herkesi vicdanının sesine kulak vermeye çağırıyor ve bunu da vicdanın sesini hepimize duyurmuş birinin sözleriyle, “Gerçek hakem halklar ve onların vicdanlarıdır. Benim vicdanımda ise hiçbir devlet erkinin vicdanı, hiçbir halkın vicdanı ile boy ölçüşemez. Benim tek isteğim canım Türkiyeli arkadaşarımla ortak geçmişimi alabildiğine etraflıca ve de o tarihten hiç de husumet

çıkarmamacasına özgürce konuşabilmek...” diyen Hrant Dink’in sözleriyle yapıyor. Karin Karakaşlı bu süreçte hepimizi, elini taşın altına koymaya çağırıyor ve “çıkılacak yol[un] yürekten yüreğe, ruhtan ruha bir patika” olduğunu ekliyor.

Barış temennisi sadece bu topraklarda dile getirilen bir türkü de değil. Özellikle son dönemde, sıcak savaşın yeniden alevlendiği Filistin’den yükselen barış sesleri, tüm dünya inatla kulaklarını tıkasa da kendini duyuracak bir çatlak buluyor. İşte o seslerden birisi, geçtiğimiz yaz İstanbul Kuruçeşme Arena’da Kardeş Türküler’le beraber sahne alan Reem Kelani’ye ait. Kendi topraklarından sürülen bir Filistinli ailenin çocuğu olarak Kuveyt’te doğan ve şu an Londra’da yaşayan Reem Kelani’nin hayatı Filistin kimliğinin tanınması, bir kadın şarkıcı olarak müzik sektöründe var olmak ve bir diasporalı olarak Filistinlilerce kabul edilmek üzere yaptığı mücadelelerle geçiyor. Dergimizin bu sayısında Reem Kelani’nin müzikal ve kültürel hafızasının, yaşadığı coğrafyanın çokkültürlülüğünden nasıl beslendiğini, kültürel kimlik konusundaki hassasiyetini ve femnist bir diasporalı müzisyen olarak aktivizminin nasıl şekillendiğini kendisiyle yapılan bir söyleşi ve kendisinin kaleme aldığı “Acı ve Gururun Şarkıları” isimli yazı ile birlikte okuyacaksınız.

Dergimizde yer alan diğer bir yazı Nancy Fraser’a ait. “Feminizm, Kapitalizm ve Tarihin Oyunu” isimli makalesinde Fraser, feminist aktivizmin kırk yıllık tarihine geri dönüyor ve ikinci dalga feminist harekete, yarattığı ve yaratamadığı kültürel ve yapısal dönüşümler bağlamında eleştirel bir gözle bakmaya çalışıyor. Fraser, yazısında ikinci dalga feminizmin kapitalizmle olan ilişkisini sorgularken evrildiği yeni biçimleri de göz önünde bulundurarak kapitalizme karşı nasıl bir feminist analize ve aktivizme ihtiyacımız olabileceğine dair bir tartışma başlatmayı hedefliyor. Özlem Aslan ve Zeynep Gambetti ise Fraser’a bir yanıt niteliğinde kaleme aldıkları “Fraser ve Feminizm: Söylem Kimin Söylemi, Tarih Kimin Tarihi?” başlıklı yazılarında, Fraser’ın feminizmin içinde bulunduğu durumla ilgili yaptığı tespitleri tartışmaya açıyor ve bu tartışma esnasında Fraser’ın çerçevesinde eksik kaldığını düşündükleri noktaları değerlendiriyorlar.

Geçtiğimiz günlerde sevgili Dicle Koğacıoğlu’nu kaybettik. Dergimizde daha önce yayımlanan, namus cinayetleri hakkında üretilen gelenek söylemlerine eleştirel bir çerçeve geliştirdiği “Gelenek Söylemleri ve İktidarın Doğallaşması: Namus Cinayetleri Örneği” başlıklı makalesini bu sayımızda sizlerle tekrar paylaşıyoruz. Desteği ve dostluğuyla her zaman yanımızda olan Dicle’yi sevgiyle anıyoruz...